

Τεχνίτης ἀληθινός κι ἐμπνεσμένος, τὰ μάτια του τάνοιξε στὸ φῶς, πού τοῦ λαμπάζει τὴ σπράτα του. Σὲ τίποτα δὲν ἔνοαι νὰ ὑποχωρήσει ἀτρόμητος καὶ τ' ἀστικά γούστα τὸν ἀηδιάζουνε. Ἡ σκέψη του συνθεμένη ἀπ' ὅ,τι διαλεχτότερο ὑπάρχει στὴ ζωγραφική, Ντα Βίντσι, Βελάσκις, Θεοτοκόπουλος, Ρέμπραντ, Προυβί-ντε-Σαβῶν κ' εἰς πῶς δυσκολοσί-μωτοι ἀπ' τοὺς δυσκολοσίμωτους δασκάλους στέ-κουνται ὀδηγητές του. Τὰ ἔργα του τὰ δουλεύει μὲ ὑπομονὴ καὶ μὲ κόπο καὶ τίποτα δὲ βγάζει σπασμωδικὰ καὶ νευρικά· σ' αὐτὸ τὸν βοηθαίει πολὺ κ' ἡ ἀθλητικὴ του κατασκευὴ.

Ἡ καινούργια σειρά σκίτσων του καὶ σπουδῶν του, πού εἶδα τελευταίως, παρμένα ἀπὸ τὸ μυχικὸ ὀλλανδικὸ χωριό, τὸν δείχνουν περσιότερο ζεθλω-μένο κι εὐκολόνουν πολὺ ἐκεῖνον πού θέλει νὰ χα-ρακτηρίσει τὸ ἔργο του καὶ νὰ χαράξει τὸ δρόμο πού πῆρε ἡ τέχνη του γιὰ τὸ μέλλον. Ἐνὰ πρῶμα πού τοῦ ἀγάπησα περισσότερο ἀπ' ὅλα εἶναι, πού δὲν εἶδειζε τὸν τρόπο τῶν ἀνίδεων καὶ τῶν στενῶν μπρο-στά στὴν καινούργια ἐκδήλωση τῆς Ζωγραφικῆς, ἀλλ' ἀγκάλιασε παληκαρίσια τὸν ἐμπρεσιονισμό, πού ἀνοίξε πλατιούς τοὺς ζωγραφικοὺς ὁρίζοντες. Πρῶτο-ἀπὸ τὸν κ. Σένο, ἄκουσα λόγου χάριν, νὰ μὲ μιλῆ-σει πρεπούμενα γιὰ τὸ μεγάλο ἐμπρεσιονίστα Σε-ζάν — πού τὰ ἔργα του, χυμούς ζωῆς γεμάτα, εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ τὰ δῶ στὸ περσινὸ σαλόνι τοῦ φθι-νόπωρου, — ἔναν ζωγράφου πού γιὰ πολὺν καιρὸ θὰ μα-κραινουν ἀπὸ μπρός του σὰν ἀπὸ μπρός σὲ σκιαχτρα ὄχι μόνον εἰς δικοὺς μας, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ξένοι ψευ-τοκλαστικοί, καὶ πού ὅμως στέκεται κατὰ τὴν ἀτόφια γνώμη μου ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἱερο-φάντες τῆς τέχνης καὶ τοῦ πῶς μεγάλου ἀναστή-ματος.

Τὰ χρώματα στὴ ζωγραφικὴ τοῦ κ. Σένου τρα-γουδᾶνε σὰ μουσικὴ ἑνός Debussut κι ὅλο τὸ ἔργο του τὸ χαρακτηρίζει: μιὰ πλατιά εὐρωστία ὑποταγ-μένη σὲ νόμους μιᾶς ζηλιμένης τέχνης ὅπου πρω-τοστατοῦνε τὸ ὄνειρο καὶ τὸ μεθύσι τῆς ἐξοχῆς. Μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς μ' αὐτὰ, πὼς τίποτα δὲ μ' ἐμποδίζει νὰ παρουσιάσω σήμερα τὸν κ. Σένο, μὲ τρόπο πού νὰ δῶσω νὰ καταλάβουν πὼς, ἂν σὲ λίγον καιρὸ κατορθώσει ὁ καλλιτέχνης νὰ σκλαβώσει στὸ πινέλο του τοὺς πανώριους του πόθους καὶ νὰ τοὺς ξεχύσει σὲ ἔργα συνθετικότερα, ἢ πατρίδα μα-μπορεῖ ν' ἀποχτήσει ἕνα μεγάλο ζωγράφο.

Παρίσι.

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΗΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100,000 ΔΡΧ.

ΠΡΟΣΕΧΗΣ ΚΑΠΡΩΣΙΣ

31 Δεκεμβρίου 1908

Τὸ μόνον πατριωτικὸν

Τὸ μόνον εὐλικρινές

Τὸ μόνον Ἑλληνικὸν

Ο ΑΙΜΟΣ *)

Τραδηγμένο καὶ ξεχασιμένο ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον
γέραςε γλήγορα τὸ θεόρατο βουνοῦ.

*) Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὸ ἀνέκδοτο αὐτὸ περὶ τρα-
γούδι τοῦ μακαρίτη Κ. Μακρῆ εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς
τὸ δώσῃ ὁ ἀδερφός του καὶ φίλος μας κ. Ζ. Μακρῆς.

Καὶ οἱ χωρικοὶ πού ἀπὸ χρόνια παλιὰ κκοι-
κούσαν στὰ πόδια καὶ στὶς σκαλωσιές του ἔχταν
πρὸ πολλοῦ τὴν παιδιάτικη χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ
ζούσαν μόνο γιὰ ν' ἀποθάνουν. Τὰ μάτια τους χά-
σανε τὴ λάμψη τους κι' ἀπὸ μαῦρα πῆραν τῆς γῆς
τὸ χρῶμα. Κι' ἔγειναν ἀμίλητοι καὶ σκληροὶ σὰν τίς
πέτρες πού ἐβλεπαν ὀλόγυρά τους.

Στὰ πόδια τοῦ ἀπροσπέλαστου βουνοῦ καινούργια
ζωὴ χαράζει. Ἐνας ἀφρός ἀκόμη ζεστός ἀνέρχεται
στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας κι' ἐλαφρὰ κι' ἀθό-
ρυβα τὴ γαργαλίζει. Φρικτὸ τὸ σῶμα τῆς καὶ στὴν
ἐρωτικὴ του ὀρμὴ μαζὶ μὲ τὰ κομματάκια ρίχνει
κι' ἀμέτρητο στρατὸ ἐξω στὴν ὀλόγυρη ἀμμουδιά.

Ὁ Αἶμος, τὸ τολμηρὸ βασιλόπουλο ὀρέχθηκε
τ' ὄμορφο βουνοῦ μὲ τίς ψηλές κορφές τους κι' ἔφθανε
ἀπὸ τὴν πέρα ὄχθη σωτήρας καὶ καταχτητής.

*

Ἡ νύχτα μεγαλοπρεπῆς ἐβασίλευε καὶ πρὸ
πολλοῦ ἢ Σελήνη, νύφη καμαρωμένη, σηκώθηκε
ἀψηλά κι' ἀργυροφώτισε τὸν κατάφυτο τόπο πού
ἐκτείνονταν κάτω ἀπ' τὸ θεόρατο βουνοῦ στὴ μα-
γεμμένη θάλασσα. Φράκτες βουβός ἀλλὰ ζωντανός
ἀπὸ μαῦρα πυκνὰ φουντωμένα δέντρα στὴν ἀράδα,
σὰν ἕνα τοῦχος σιδερένιο τὸν ἐπερίζανε καὶ τὸν
ἐχώριζε ἀπὸ τὴν ἀργυρὰ πλατεῖα τῆς θάλασσας,
πού λαμποκοποῦσε στὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ δο-
νοῦσε τὸν ἀέρα μὲ τὴ γλυκεῖα τῆς μουσικῆς. Μῆσα
στὸ μοναδικὸ αὐτὸ περιβάλλον στὴ χάρη καὶ στὴν
ὄμορφη, δουλεμένο μὲ θεῖο ψαλίδι, κοίτουσαν
γυμνός, μυρμηκία ἀνθρώπινη, ὁ ὄμορφος στρατός.
Κι' ἀπὸ καιρὸν σὲ καιρὸν τὸ ὄνειρον ἔπαιρνε πραγμ-
ατικότητα. Μιὰ κίνητη ἐλαφριά, ὄμορφη μὲ φρικίαση
ἠδονῆς, διέτρεχε τὸ φανταστικὸ ἐκεῖνο στρατόπεδο
καὶ κυματίζουσα κερσεμένη ἀπὸ μυρωδιές κι' ἀρώ-
ματα σκορπίζονταν ἀψηλά στὸν αἰθέρα.

Μεσουράνισε ἡ σελήνη καὶ τὸ ἄστρο πού τὴ
συνόδευε μακριὰ τῆς πῆς σὰ μάτι στραφτερό φώ-
τιζε κι' αὐτὸ καὶ καμάρωνε τὸ θέαμα, ἔργο καὶ δη-
μιουργημὰ τῶν ζωτικῶν, ὅταν ἔξαφν σιγὰ καὶ σιω-
πηλὰ πέρα ἀπὸ τὸ βουνοῦ πού σὰν τεῖχος χῶριζε τὴ
θάλασσα σὲ δύο, μιὰ σκιά ἔρχισε νὰ ἀνθρώσκη.
Μονομῆς μεγάλωσε, τονίσθηκε τὸ σχῆμα τῆς σα-
τανικὸ πέλωριο, καὶ σὰν ἕνας δράκος μαῦρος καὶ
σκοτεινός σταμάτησε στὴν κορυφή.

*

Ἡ νύχτα ἀδυνάτιζε καὶ μιὰ ἀνάσα κοπιαστικὴ
τῆς φύσεως ἐπίεζε τὸν ἀέρα· ἔξαφν ἕνας κρότος
ἀπαλός, μιὰ κίνηση σιγανὴ καὶ ρυθμικὴ ἐτάραξε ἄρ-
μονικὰ τὸν ἀέρα. Εἶχε ζυπήσει ὁ στρατός καὶ βάλ-
θηκε σὲ κίνηση νὰ καταχτήσει τὸ βουνοῦ. Μ' ἀναπ-
μένα τὰ κορμιά ἀπὸ τὴν κούραση, ἐλαφροί, λές καὶ
πετοῦσαν, προχωροῦσαν οἱ πολεμισταί, καὶ ἡ εὐθυμῆ
κλαγγὴ τῶν ὄπλων τῶν μουσικῆ σκορποῦσε ὀλό-
γυρά των.

Ἐφηνισμένο τὸ ἀπαίσιο φάντασμα στὸν ξένον
ἦχο, στὴν πρώτη ἐκεῖνη παρκαφνία στὴ μουσικὴ
πού ὄρες ἀπολάμβαναν, καρφώθηκε ἐκπληκτο στὴ
θέση του, ἔσκυψε μὲ προσοχὴ καὶ περ' ἔργεια ὀλό-
γυρά του, καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς σκοπιᾶς του, ἐξέ-
τασε καὶ τὰ πῶς βαθιὰ βῆθη τῆς θάλασσας καὶ τὰ
ἐγκατα τῆς γῆς. Καὶ εἶδε τὸ στρατὸ πού περιτρι-
γυροῦνε κιάλας τὸ βουνοῦ.

Ἐνα σπαθὶ κοφτερὸ ἔστραψε τότε στὸν ἀέρα,
σημάδι τῆς ἀγρίας ὀργῆς του καὶ μονομῆς ἀπὸ
μικρὰ, πέρα ἀπ' τὰ βουνοῦ, ἕνα σκότος ἀργὰ καὶ
σταθερὰ ἔρχισε νὰ προχωρῆ ἀπειλητικὰ. Δεύτερο
ξεσπάθωμα ἐτάχυνε τὴν πορεία του, τὸ ἀνέβασε
ἀψηλά. Ἐκεῖ κοντοστάθηκε καὶ ἄλλαξε τὸ χρῶμα
του. Τὸ πράσινο χρῶμα τῆς λύσσης διαχύθηκε

σ' ὅλα του τὰ πλευρά.

Δεύτερο σύννεφο, μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ἀνέβηκε,
πῆρε τὸ χρῶμα τῆς φωτᾶς, καὶ τάχθηκε δίπλα
στὸ πρῶτο. Ἡ τρίτη ξεσπαθωσιὰ ἐτρόμαξε τὴ
φύση. Ἐνα μαῦρο σύννεφο πυκνὸ καὶ φοβερὸ ἀπὸ
τὴν ἄλλη ἄκρα ὄρμησε νὰ συγκρουσθῆ μὲ τ' ἄλλα!
Φρικτὴ ἀνατάλεψε τὴ φύση ὀλόκληρη κι' ἕνας ἀέρας
γλήγορος ἔτρεξε παντοῦ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ κακὸ.

Ἐξαφν ἕνας κρότος ξερὸς, κρότος ραπίσματος,
ἀκούσθηκε καὶ μονομῆς ἐρμίζαν τὰ σύννεφα· ἀπὸ
παντοῦ ἄγρια τὰ ξίφη ξεφουλίσθησαν καὶ λάμψη
ἀποτυφλωτικὴ ἐγέμισε τὸν ἀέρα. Πίσω ἀπὸ τὸ
τρίτο σύννεφο τὸ μαῦρο φάντασμα χύθηκε ἐπάνω
του μὲ ὄρμη, τὸ ἔσπρωξε μὲ ἀφάνταστη δύναμη πρὸς
τ' ἄλλο καὶ γοργὸ ἔστυρε καὶ ρίχθηκε ἀπὸ τὸ βουνοῦ.
Μονομῆς θέλωσαν τὰ νερά κάτω στὴ θάλασσα στὴν
ἐπαφὴ του κι' ἕνας συριγμός, σὰν συριγμός φλέγον-
τος σιδήρου, ὅταν βουτιέται στὸ νερὸ, ἀκούσθηκε
στὸν ἀέρα.

Ἄγριος ἐξακολούθησε ὁ πόλεμος στὴ τριζὴ ἐκεῖνη
τῶν γιγάντων. Πελεκισμοὶ διέσχίζαν ἀκατάπαυστα
τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ ἕνα ἀνακτάωμα ἀκατανόηστο
κυριαρχοῦσε πανταχοῦ. Κρότοι τρομακτικοί, ἀνα-
στεναγμοὶ καὶ μανιωμένες φωνές ἀκούοντο. Καὶ ὁ
ἰδρωτὰς ἄφθονος καὶ χονδρὸς ἔπεφε καὶ περιέλουε
τὴν τρομαχμένη φύση.

*

Ἄργα καὶ κοπιαστικὰ ἡ Αὐγὴ διέλυσε τὸ
χάος. Καὶ ὅταν ὁ ἥλιος θαμβὸς ἀνέθηκε στὸν ἕρι-
ζοντα, ἡ ἄκρα τοῦ βουνοῦ πού ἐβγαίνε στὴ θάλασσα
περήφανη δὲν ἐφαίνονταν πιά. Τῆς νύχτας ἡ κατα-
στροφή τὴν εἶχε ἔξαφνίσει. Μιὰ σχισμάδα βαθυὰ
ἐμβαίνε στὰ σπλάχνα του καὶ τὸ χῶριζε.

Ἐκεῖ ἐπάνω στὴν πληγὴ τοῦ βουνοῦ τοῦ Αἶμου
ἀπὸ τότες ἔκτισαν κ' οἱ χωρικοὶ τὴν Ἄσπρο, τὸ
νέο τους χωριό.

Κ. ΜΑΚΡΗΣ

ΕΠΙΘΕΛΕΤΕ

— Σὲ λίγες μέρες ἀρχίζει νὰ βγαίνει τὸ «Μέλλον»
βδομαδιατικὴ ἐφημερίδα ἀκωνομικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ,
ἡ πρώτη σοσιαλιστικὴ ἐφημερίδα τῆς Ἀθήνας.

— Διευθυντὴς τῆς εἶναι ὁ κ. Δ. Κόκκινος, νέος μορφω-
μένος καὶ δημοτικιστῆς, πού ἄλλοτε εἶχε δώσει δείγμα
τῆς πέννης του καὶ στὸ «Νουμά».

— Μὲ χαρὰ μας εἶσι βλέπομε πὼς κ' εἰδὼ ἀρχίζουν εἰ-
νέοι μας νὰ συνειννοῦνται ἀπὸ τίς νέες ἰδέες, κατεβάζοντες
στὸν ἀγῶνα μὲ ὄρα κ' ὄρα πῶς μὲ λόγια πού τόσο τὰ
χορτάσαμε.

— Ἡ «Ἑμμερσίον» τῆς Σμύρνης ξανατόπωσε ἀπὸ τὸ
«Νουμά» τὴν «Προσευχὴ» τοῦ Παλαμά· λησμονῆς ὄμως
νὰ πει καὶ ποικίλῃ ποίημα εἶναι κι' ἀπὸ πού τὸ πῆρε.

— Ὁ «Χρόνος» ἐξακολουθώντας τὰνὸστα χωρὰ τῆς
γράφει τὴν περασμένη Τρίτῃ πὼς κάποιος ὁταδὸς τοῦ κ.
Πάλλη μεταφράζοντας τὴ σθεῖα ἀκολουθία, μεταφράσε τὸ
«Τὰς κεφαλὰς ὁμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε» σὲ «Χαμηλώσατε
στὸ Ἀφεντικὸ τίς κοῦτρας σας».

— Κκοκοθίστατη ψευτιά, γιατί οὔτε ἡ Ἀσιτουργία
μεταφράστηκε, οὔτε κι' ἂν τὴ μεταφράσει ποτὲ κανεὶς δημο-
τικιστῆς θὰ μεταχειρίζονταν τὸ γελοιοποιήσαντο τρόπο τοῦ
«Χρόνου».

— Ὁ βιβλιοπώλης κ. Ἀριστέιδης Παλαῦς τιπώνει τὸ
ὄμορφο ἔργον τοῦ κ. Γ. Π. Κούρη «Ἡ ἥρωϊς τῆς Μακε-
δονίας» πού πῆρθε τόσες φορές σὲ βιβλιοπώλη καὶ καταχει-
ρκαρτήθηκε. Ἡ συντρομὴ εἶναι μιὰ ἔσχημη.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Χρ. Παπαῦ. Κάπερ Ζαγιάτ. Λάβανε τὴ συντρομὴ τοῦ
908 καὶ ε' ἐγχαριστοῦμε. κ. Η Β Λάβανε τὸ γράμμα
σου. Θὰ σοῦ γράψουμε. Δὲν μπορεῖς νὰ μᾶς στέλνεις τα-
χτικὰ τὸ «Φῶς»: — κ. Σ Α. Φυσικά, κάτι τέτιο πρέπει
νὰ γίνει, μὰ δὲν εἶναι ἀκόμα καιρός. Ὡς τόσο ἡ γνώμη
σου μᾶς ἔρεσε πολὺ καὶ θὰ τὰ μελετήσουμε ὅσα μᾶς γρά-
φεις. Γιὰ τῆλο, τῆχομε γράφει: τόσες φορές. Ἡ συντρομὴ
πλερώνεται μπροστὰ κι' ὅσοι ζητᾶνε, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ
ἔξωτερο, νὰ γίνοντε συντρομητές, πρέπει νὰ στέλνοντε
μαζὶ καὶ τὴ συντρομὴ τους. — κ. Ἀργ. στὴν Πάλη. Στεί-
λαμε προχτὴς σ' ἕνα δέμα τέσσερα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου
τοῦ κ. Βλαστοῦ γιὰ τοὺς τέσσερες μαθητῆς τῆς σχολῆς καὶ
σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς γράψεις ἕνα τὰ λάβεις.